

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 145/09-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júla 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti JUDr. M. P. a MUDr. Ľ. P., B., zastúpených advokátkou JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/2003 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. M. P. a MUDr. Ľ. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C 110/2003 konal bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. M. P. a MUDr. Ľ. P. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 900 € [slovom deväťsto eur (27 113,40 Sk)], ktoré im j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť JUDr. M. P. a MUDr. Ľ. P. trovy právneho zastúpenia v sume 474,43 € [slovom štyristosedemdesiatštyri eur a štyridsaťtri centov (14 292,70 Sk)] na účet ich právnej zástupkyne JUDr. J. F., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. apríla 2009 doručená sťažnosť JUDr. M. P. a MUDr. Ľ. P., B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. J. F., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/2003.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že 28. januára 2003 bol okresnému súdu podaný návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 26 260 Sk s príslušenstvom proti sťažovateľom. Podľa hodnotenia sťažovateľov okresný súd vo veci nekonal od 17. júna 2004 do 16. februára 2005, od 21. septembra 2007 do 13. júna 2008 a v období od 25. septembra 2008 do 27. februára 2009. Medzitým sa spis nachádzal dvakrát na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý ho vrátil okresnému súdu pre procesné chyby v jeho postupe. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd postupuje v konaní neefektívne, *«vec nerieši, „zamotáva sa do nej“ a dokonca odd'ahuje jej vyriešenie»*, čím spôsobuje zbytočné prietahy. Preto žiadajú, aby ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/2003 bolo porušené ich základné právo zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, a aby prikázal okresnému súdu vo veci ďalej konať bez zbytočných prietáhov. Sťažovatelia žiadajú aj priznanie finančného zadosťučinenia spoločne a nerozdielne v sume 900 € a priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 145/09-9 z 30. apríla 2009 ju prijal na ďalšie konanie.

Právna zástupkyňa sťažovateľov a predsedníčka okresného súdu oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd preto v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Okresný súd sa k sťažnosti vyjadril podaním sp. zn. Spr. 3371/09 z 20. mája 2009, v ktorom podrobne uviedol priebeh konania:

«Dňa 28. 01. 2003 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na začatie konania v právnej veci navrhovateľa: Vlastníci bytov, zast. P., a. s., v zast. JUDr. P. M. proti odporcovi: 1. JUDr. M. P., 2. MUDr. L. P. Dňa 30. 01. 2003 doručené doplnenie návrhu na začatie konania. Dňa 10. 02. 2003 súd vydal platobný rozkaz, č. k. Ro 220/2003-37. Dňa 04. 03. 2003 doručený odpor proti predmetnému platobnému rozkazu. Dňa 07. 03. 2003 právny zástupca navrhovateľa doručil návrh na vydanie opravného uznesenia. Dňa 28. 03. 2003 súd uznesením, č. k. Ro 220/2003-45 opravil uznesenie súdu, č. k. Ro 220/2003-37 dňa 10. 02. 2003. Dňa 27. 05. 2003 súd uznesením, č. k. Ro 220/2003-48 vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 12. 06. 2003 bol súdny poplatok uhradený. Dňa 25. 06. 2003 bol predmetný spis prevedený do oddelenia C. Dňa 19. 02. 2004 súd vyzval navrhovateľa na vyjadrenie k predmetnému návrhu na začatie konania. Dňa 15. 03. 2004 bolo súdu faxom doručené späťvzatie návrhu na začatie konania (doplnené originálom dňa 17. 03. 2004). Dňa 14. 04. 2004 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa na doplnenie informácií. Dňa 29. 04. 2004 doručené vyjadrenie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 17. 06. 2004 bol predmetný spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi. Dňa 16. 02. 2005 bol predmetný spis predložený zákonnému sudcovi. Dňa 23. 05. 2005 súd uznesením, č. k. 7 C 110/2003-91 pripustil prístupenie účastníkov konania na strane navrhovateľa. Dňa 07. 06. 2005 doručené podanie odporcov. Dňa 06. 07. 2005 súd uznesením, č. k. 7 C 110/2003-100 predmetné konanie zastavil a zaviazal odporcov na úhradu trov konania.

Dňa 21. 07. 2005 doručené odvolanie odporcov. Dňa 01. 08. 2005 úradný záznam o nahliadnutí do predmetného spisu odporcom v 2. rade. Dňa 04. 08. 2005 doručené doplnenie odvolania odporcov. Dňa 05. 08. 2005 bolo odvolanie odporcov doručené na vyjadrenie navrhovateľovi. Dňa 30. 08. 2005 bol predmetný spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie. Krajský súd v Bratislave predmetný spis prevzal dňa 31. 08. 2005. Dňa 24. 08. 2005 úradný záznam o nahliadnutí do predmetného spisu navrhovateľom. Dňa 06. 09. 2005 doručené vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu. Dňa 30. 03. 2006 doručené podanie odporcov. Dňa 06. 06. 2006 bol predmetný spis vrátený tunajšiemu súdu bez meritórneho rozhodnutia na odstránenie väd. Dňa 22. 06. 2006 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa na upresnenie okruhu účastníkov konania na strane navrhovateľa. Dňa 07. 07. 2006 doručené vyjadrenie navrhovateľa. Dňa 13. 07. 2006 tunajší súd doposlal listiny za predmetným spisom na Krajský súd v Bratislave. Dňa 19. 07. 2006 doručené odvolanie plnej moci navrhovateľom, ktorá bola udelená zvolenému právnenému zástupcovi. Dňa 30. 09. 2006 úradný záznam o nahliadnutí do predmetného spisu odporcom v 1. rade. Dňa 14. 12. 2006 doručené splnomocnenie, v ktorom navrhovateľ udelil plnú moc zvolenému právnenému zástupcovi. Dňa 22. 01. 2007 súd uznesením, č. k. 7 C 110/2003-195 opravil uznesenie, č. k. 7 C 110/2003-100 zo dňa 06. 07. 2005. Dňa 25. 01. 2007 doručené podanie odporcov. Dňa 05. 02. 2007 doručené odvolanie právneho zástupcu odporcov voči opravnému uzneseniu zo dňa 22. 01. 2007. Dňa 12. 02. 2007 bol predmetný spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie. Krajský súd v Bratislave predmetný spis prevzal dňa 21. 02. 2007. Dňa 28. 02. 2007 doposlané dokumenty za spisom. Dňa 28. 02. 2007 doručený návrh na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa. Dňa 12. 04. 2007 doručené podanie odporcov. Dňa 11. 09. 2007 bol predmetný spis vrátený tunajšiemu súdu bez meritórneho rozhodnutia na odstránenie väd. Dňa 21. 09. 2007 pokyn zákonného sudcu vyššiemu súdnemu úradníkovi. Dňa 27. 02. 2008 daný pokyn na zistenie pobytu cez Register obyvateľov Slovenskej republiky. Predmetný pokyn bol zrealizovaný dňa 13. 06. 2008. Dňa 12. 09. 2008 odpoveď z registra obyvateľov Slovenskej republiky. Dňa 25. 09. 2008 odpoveď z registra obyvateľov Slovenskej republiky. Dňa 19. 01. 2009 pokyn zákonného sudcu vyššiemu súdnemu úradníkovi. Dňa 20. 01. 2009 úradný záznam o nahliadnutí do predmetného spisu právny zástupcom odporcu. Dňa 27. 02. 2009 pokyn vyššieho súdneho úradníka na odstránenie väd v zmysle prípisu Krajského

súdu v Bratislave. Dňa 19. 05. 2009 úradný záznam zákonného sudcu. Dňa 19. 05. 2009 pokyn zákonného sudcu - predložiť na vydanie opravného uznesenia.»

Predsedníčka okresného súdu poukázala, že v období od 31. augusta 2005 do 6. júna 2006 a od 12. februára 2007 do 11. septembra 2007 sa spis nachádzal v dispozícii krajského súdu. Vo vyjadrení uznala, že v postupe okresného súdu sa vyskytli zbytočné prietahy zapríčinené *«predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj nedostatočným personálnym obsadením sudcov na civilnom úseku tunajšieho súdu. Vzhľadom na vysoký nápad v oddelení „7C“ a pretrvávajúci veľký počet nevybavených vecí v oddelení 7C sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi sudkyne a vyšších súdnych úradníkov predĺžili.»*. Vzhľadom na objektívne dôvody, ktoré viedli k vzniku prietahov, predsedníčka okresného súdu v závere vyjadrenia navrhla, aby ústavný súd nepriznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie v plnej výške.

V reakcii na vyjadrenie okresného súdu právna zástupkyňa sťažovateľov neuviedla žiadne nové skutočnosti relevantné pre posúdenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej

účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (napr. II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že okresný súd na základe späťvzatia návrhu v roku 2005 rozhodol o zastavení konania, a teda aktuálne predmetom jeho konania nie je meritórne prerokovanie a rozhodnutie o návrhu na zaplatenie sumy 26 260 Sk s príslušenstvom, ale len odstránenie nedostatkov v procesnom postupe tak, aby krajský súd mohol rozhodnúť o podanom odvolaní sťažovateľov.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Sťažovatelia sú v konaní v procesnom postavení odporcu a v súlade s týmto postavením sú aj ich úkony, keď podali odpor proti platobnému rozkazu a odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania v časti proti povinnosti nahradiť trovy konania. Sťažovatelia teda využili dostupné právne prostriedky na ochranu svojich práv, čo nemožno kvalifikovať ako postup, ktorým by mohli prispieť k zbytočným priet'ahom.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri posudzovaní postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry (II. ÚS 3/00, II. ÚS 156/03), podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou príslušného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania.

Ústavný súd zistil z prehľadu úkonov a zo súdneho spisu, že postup okresného súdu v posudzovanom konaní je poznačený najmä nesústredeným postupom, čoho dôkazom je samotný stav konania. Okresný súd uznesením zo 6. júla 2005 zastavil konanie a sťažovateľom uložil povinnosť zaplatiť trovy konania, proti čomu sa sťažovatelia odvolali. Napriek tomu krajský súd dosiaľ o ich odvolaní nerozhodol, pretože tomu bránili procesné pochybenia okresného súdu. Krajský súd dvakrát vrátil spis okresnému súdu na upresnenie okruhu navrhovateľov, odstránenie nedostatkov v doručovaní a opravu označenia žalobcov. Tieto pochybenia sú dôsledkom nesústredenej činnosti okresného súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka konania, ako aj stav, v akom sa vec v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala, nie sú zapríčinené právnou alebo faktickou zložitou veci, ale skutočnosťami, ktoré sa týkajú samotného postupu okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/2003 porušil základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby

vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 7 C 110/2003 nebolo do rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenej veci v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali, aby im ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie spoločne a nerozdielne v sume 900 € z dôvodov uvedených v ich sťažnosti.

Pretože ústavný súd nepovažoval za primerané konkrétnym okolnostiam prípadu vysloviť len porušenie základného práva sťažovateľov, rozhodol aj o priznaní finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní sa riadil zásadami spravodlivosti a zohľadnil dĺžku posudzovaného konania a zistené zbytočné prieťahy a dospel k záveru, že v danom prípade bude primerané všetkým okolnostiam prípadu priznať sťažovateľom finančné zadosťučinenie v nimi požadovanom rozsahu, t. j. v sume 900 €, ktorú je okresný súd povinný im zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním

advokátkou JUDr. J. F., B. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) vykonané v roku 2009 podľa § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) po 115,90 € za každý úkon s uplatnením 20 % zníženia (§ 13 ods. 3 vyhlášky) a režijný paušál po 6,95 €, po zvýšení o daň z pridanej hodnoty, ktorej platiteľkou je právna zástupkyňa, spolu v sume 474,43 €.

Okresný súd je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia podľa bodu 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2009